

**A KORONAVÍRUS
ERDÉLYBEN**

FELMÉRÉS

 ERDÉLYSTAT

 SODISO
DIGITAL RESEARCH SOLUTIONS

Kutatási eredmények I.

2020. április 16.

A kutatásról

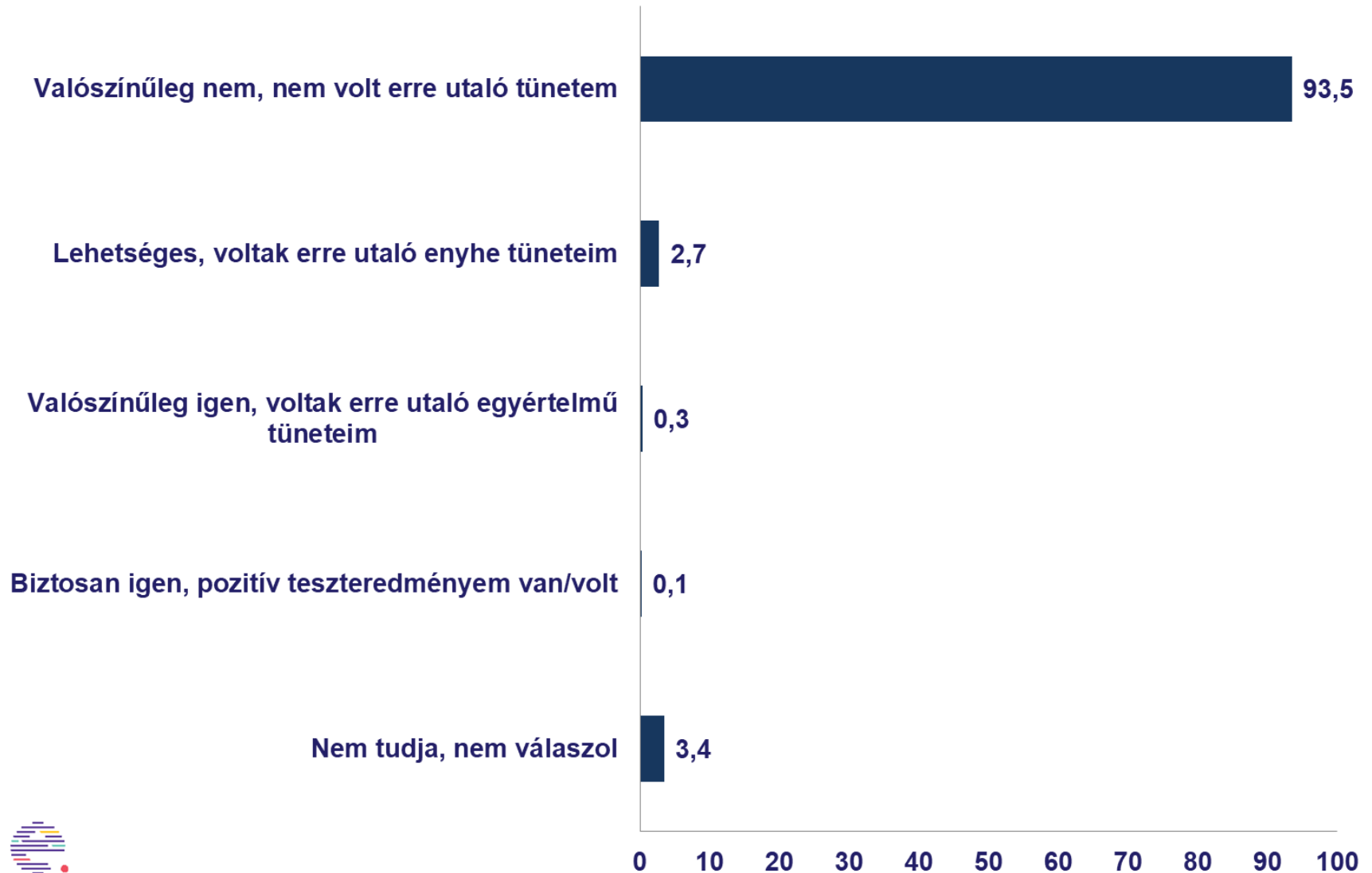
- Mennyire vagyunk veszélyeztetettek, milyen nehézségekkel szembesülünk, milyen gazdasági és társadalmi következmények várhatók, mi lesz az idei tanévvel – ezekre a kérdésekre kerestük a választ *A koronavírus Erdélyben* című felmérésünkben.
- A kutatás célja az volt, hogy megismerjük az erdélyi magyar társadalom viszonyulását a járvány kérdésköréhez, illetve ennek hatékony kezeléséhez is hozzájáruljunk.
- A felmérésben négy témára fókuszáltunk:
 - I. Egészségügyi érintettség – általános percepciók**
 - II. Kijárási tilalom, közösségi távolságtartás – a szigorító intézkedések megítélése**
 - III. Gazdasági és szociális hatások
 - IV. Oktatási kérdések
- Jelenlegi elemzésünkben az első két témát dolgozzuk fel. A második elemzés publikálása jövő héten várható.
- A felmérés 2020. április 1–10. között zajlott, 7450 személy megkérdezésével. Az adatfelvétel interneten és telefonon történt. Az eredmények a nagyrészt internethasználó, legalább általános iskolai végzettséggel rendelkező 18–80 éves erdélyi magyar populációra vonatkozó becslésnek tekinthetők. Részletes módszertani információk a bemutató végén találhatóak.

A kutatást az Erdélystatot működtető kolozsvári Közpolitikai Elemző Központ Egyesület és a SoDiSo Research közvélemény-kutató cég készítette.

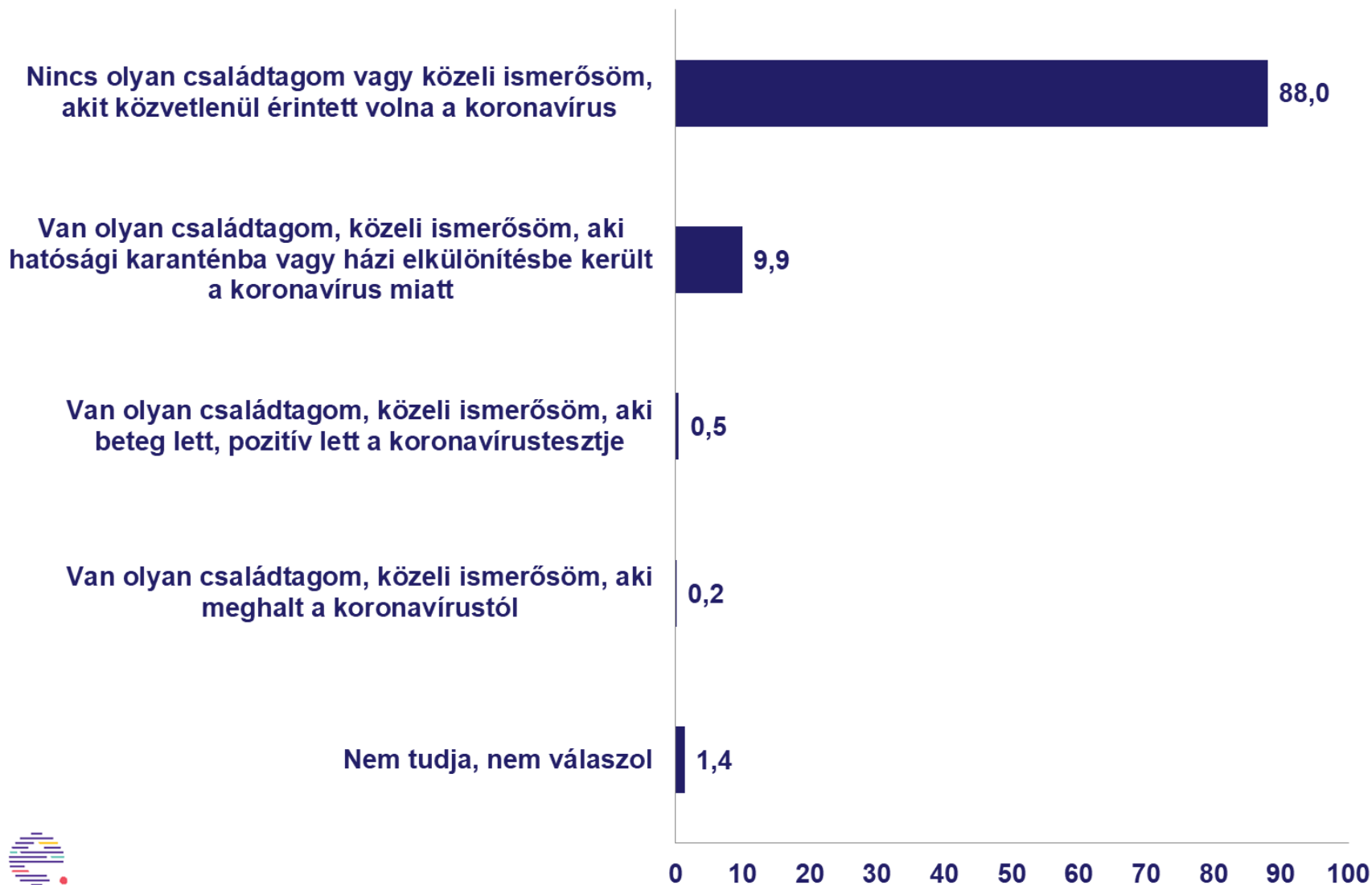
Kutatók: Barna Gergő, Kapitány Balázs.

I. Egészségügyi érintettség, percepciók

1. Ön fertőződött-e a koronavírussal? (%)

2. Kérjük, válassza ki, hogy leginkább melyik állítás igaz Önre. Ha több is igaz, a járvány szempontjából a legsúlyosabbat jelölje. (%)

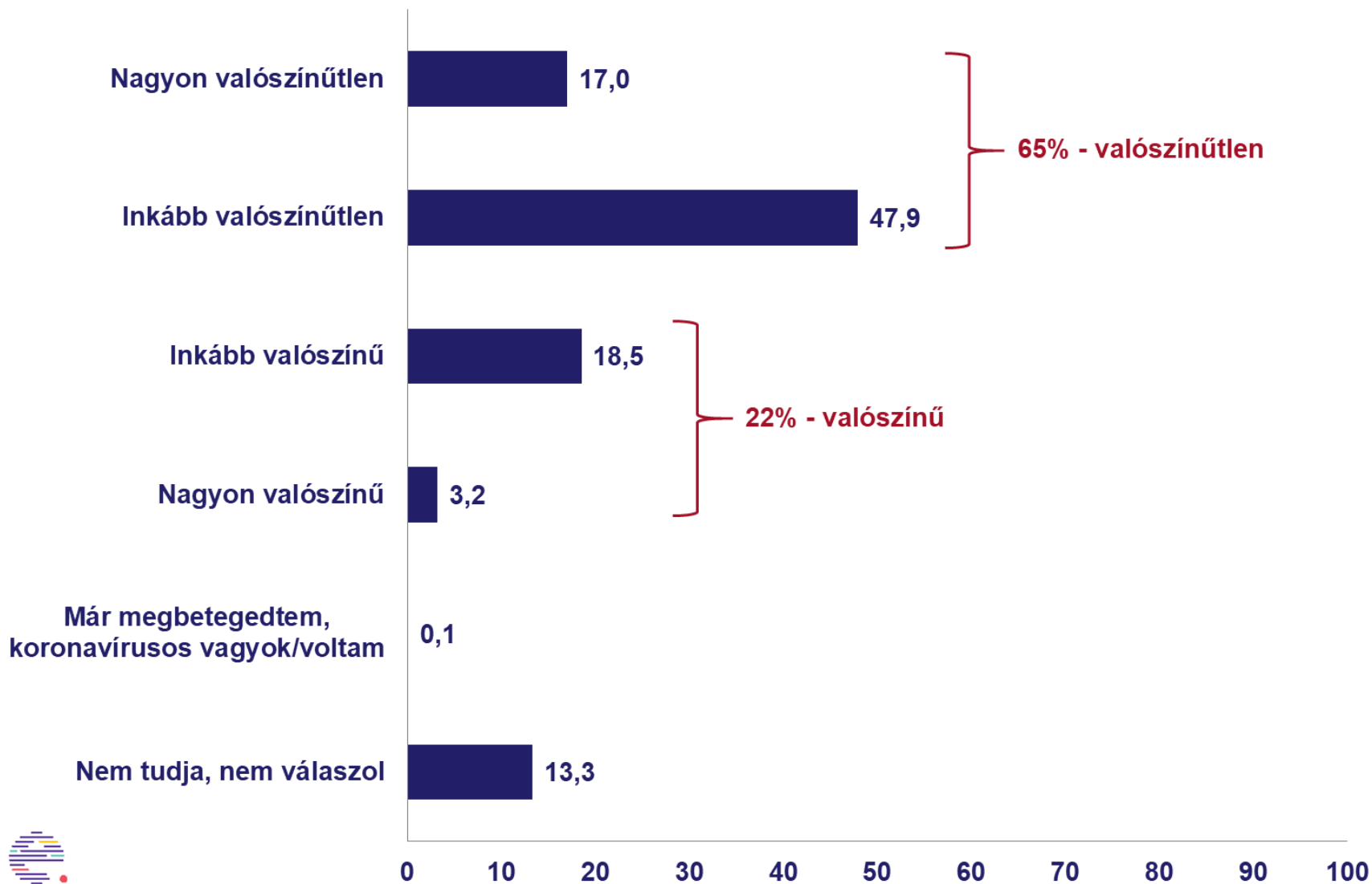
3. Kockázati csoportok a COVID–19 szempontjából

Az eddigi ismeretek szerint a COVID–19 betegség lefolyását a fertőzöttek életkora, illetve egyes társbetegségek megléte befolyásolja jelentős mértékben. Felmérésünkben rákérdeztünk, hogy a válaszadók rendelkeznek-e valamilyen krónikus (hosszan tartó) betegséggel, illetve ennek súlyosságára. A megkérdezettek egyharmada számolt be keringési, légzőrendszeri, endokrin-, anyagcsere-, emésztőrendszeri vagy daganatos betegségről. A kérdésre adott szubjektív feleletek, illetve életkor alapján a válaszadókat négy kockázati csoportba soroltuk.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az általunk létrehozott csoportosításnak nincs semmilyen egészségügyi, epidemiológiai relevanciája, csupán háttérváltozóként használjuk bizonyos kérdések jobb megértéséhez!

Kockázati csoport	Leírás	Arány a válaszadók között (%)
Nagyon alacsony	18–60 éves válaszadók, akiknek nincs krónikus betegsége	54,3
Alacsony	18–60 éves kevésbé súlyos krónikus betegek és 60 év feletti, akiknek nincs krónikus betegségük	21,5
Közepesen magas	18–60 éves közepesen súlyos krónikus betegek és 60 év feletti, kevésbé súlyos krónikus betegséggel	10,6
Nagyon magas	18–80 éves nagyon súlyos krónikus betegek és 60 év feletti, közepesen súlyos krónikus betegséggel	8,0
<i>nincs adat</i>	<i>nem tudja, nem válaszol esetek</i>	5,6

4. Mennyire tartja valószínűnek, hogy Ön elkapja a koronavírust? (%)

5. Mennyire tartja valószínűnek, hogy elkapja a koronavírust?

Jelentősebb eltérések háttérváltozók szerint (skálaátlag és %).

		Skála- átlag*	Valószínű, hogy elkapja (%)
Régió	Székelyföld	2,06	21,0
	Közép-Erdély	2,19	23,9
	Partium	2,09	20,8
	Szörvány	2,02	22,0
Korcsoport	18-34 év	2,08	23,6
	35-49 év	2,18	24,0
	50-64 év	2,11	21,8
	65-80 év	1,96	15,2
Iskolai végzettség	Alapfok	1,97	18,1
	Szakiskola	2,02	18,2
	Középfok	2,16	23,8
	Felsőfok	2,29	31,0
Kockázati csoport	Nagyon alacsony	2,09	22,9
	Alacsony	2,08	19,9
	Közepesen magas	2,04	17,6
	Nagyon magas	2,21	30,7
Összes válaszadó		2,09	21,8

Gazdasági ágazat	Skála- átlag*	Valószínű, hogy elkapja (%)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás	2,16	17,5
Könnyűipar	2,07	22,8
Komplex ipar	2,25	25,4
Energia, gáz, víz, szennyvíz, hulladék	2,48	38,2
Építőipar	1,93	18,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,21	27,2
Szállítás, raktározás	2,16	21,8
Vendéglátás, turizmus	2,07	19,4
Információ, kommunikáció	2,30	27,9
Egészségügy, szociális ellátás	2,45	40,4
Oktatás	2,17	20,2
Közigazgatás, védelem	2,46	42,2
Egyéb szolgáltatások	2,17	24,4
Gazdaságilag aktívak	2,18	25,0

* Skála:

1. Nagyon valószínűtlen
2. Inkább valószínűtlen
3. Inkább valószínű
4. Nagyon valószínű
5. Már megbetegedtem

6. Amennyiben Ön megfertőződne, mit gondol, milyen lefolyású lenne a betegsége? (%)

7. Amennyiben Ön megfertőződne, mit gondol, milyen lefolyású lenne a betegsége?

Jelentősebb eltérések háttérváltozók szerint (skálaátlag).

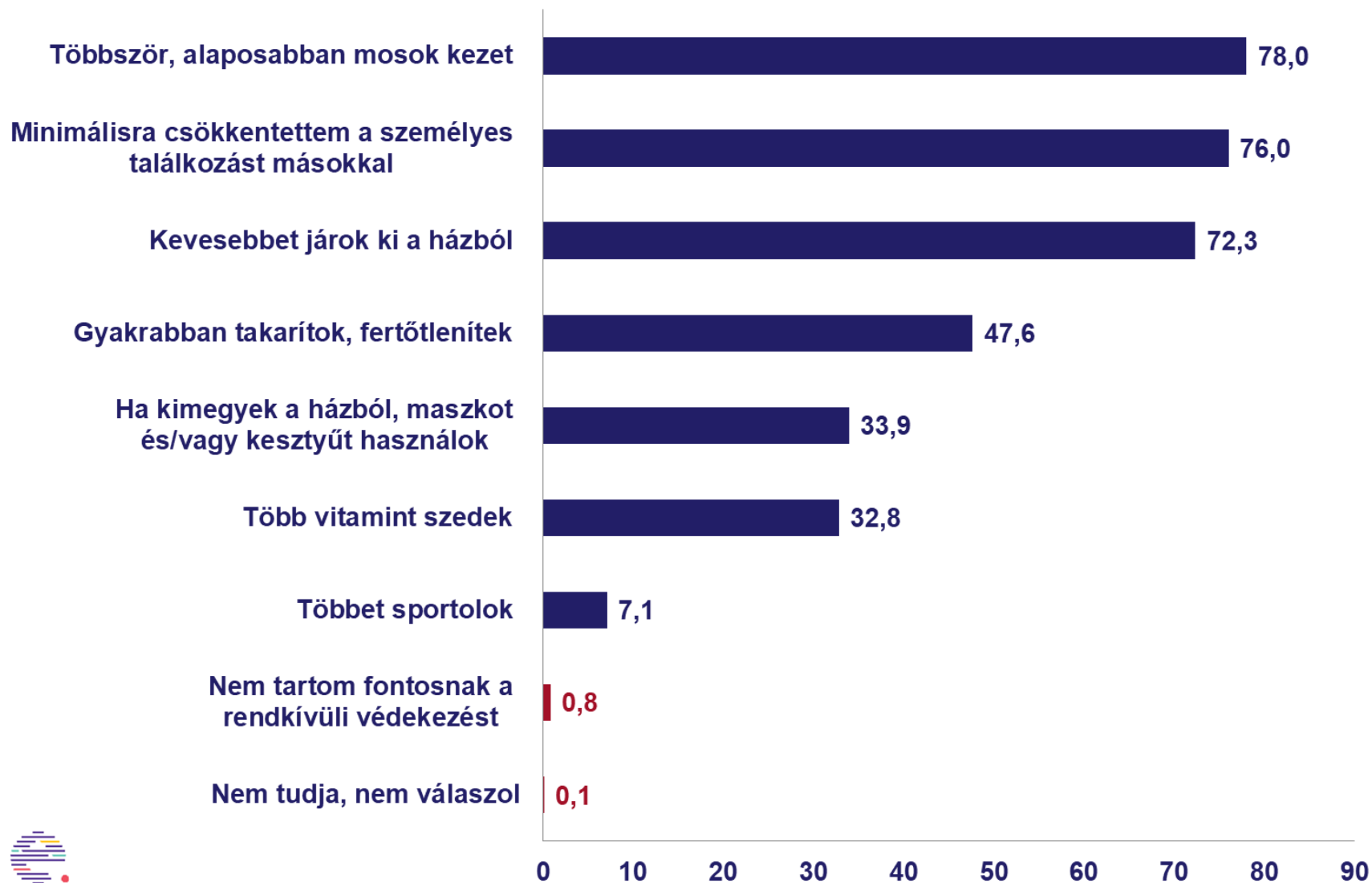
		Skálaátlag*
Nem	Férfi	2,28
	Nő	2,52
Korcsoport	18–34 év	2,07
	35–49 év	2,10
	50–64 év	2,64
	65–80 év	3,23
Iskolai végzettség	Alapfok	2,67
	Szakiskola	2,38
	Középfok	2,32
	Felsőfok	2,14
Kockázati csoport	Nagyon alacsony	2,01
	Alacsony	2,46
	Közepesen magas	3,12
	Nagyon magas	3,84
Összes válaszadó		2,40

* Skála:

1. Enyhe lefolyású lenne, nem kerülnék kórházba
2. Közepes lefolyású lenne, de nem kerülnék kórházba
3. Közepes lefolyású lenne, valószínű kórházba kerülnék
4. Súlyosan érintene, de valószínű felépülnék
5. Súlyosan érintene, valószínűleg nem élném túl

8. Hogyan védekeznek a koronavírus ellen? (%)

Több lehetséges válasz, az összeg nem adja ki a 100%-ot.

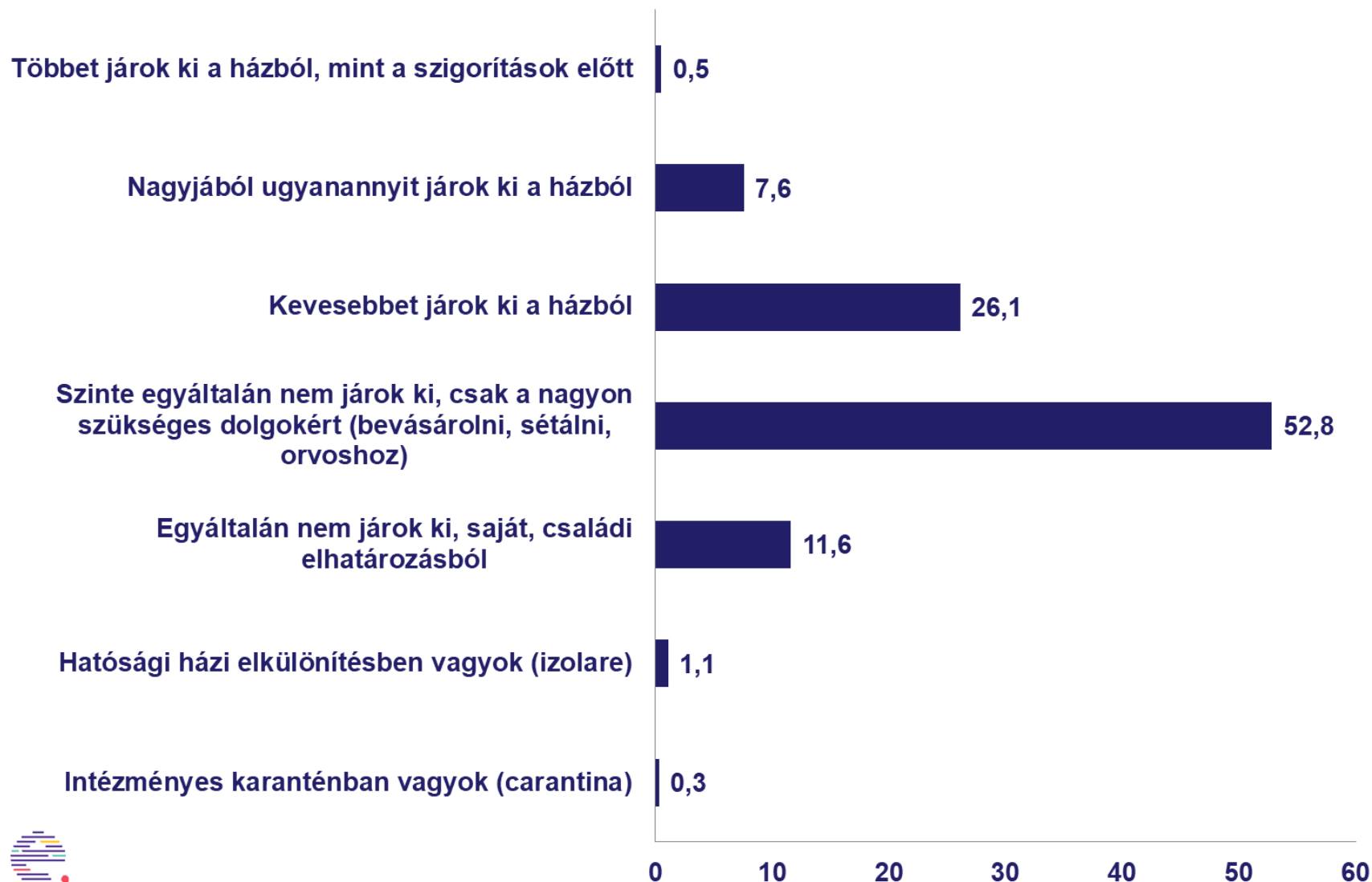

Összegzés (I.)

- **A válaszadók egészségügyi érintettsége még nagyon alacsony:**
 - A válaszadók mintegy 3%-a gondolja azt, hogy megfertőződhetett a vírussal, voltak erre utaló tünetei (viszont a tesztelési szakaszig nem jutottak el). Csupán 0,1%-a számolt be arról, hogy pozitív koronavíruseszteszt-eredménye van.
 - 1% alatti azoknak az aránya, akiknek a családjában, közeli ismerősei körében volt bizonyítottan a koronavírus által okozott betegség vagy haláleset.
- **Megfertőződését a válaszadók kevesebb mint negyede tartja valószínűnek:**
 - A válaszadók 3%-a tartja nagyon valószínűnek, 19% pedig inkább valószínűnek, hogy elkapja a koronavírust, a többség ennél kisebb esélyt lát erre.
 - A megfertőződésüket a legmagasabb kockázati csoportba tartozók tartják a leginkább valószínűnek (a nagyon súlyos krónikus betegek, illetve a közepesen súlyos betegséggel rendelkező 60 év feletti). Valamivel átlag feletti a közép-erdélyi, városi, fiatalabb, magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében is a megbetegedést valószínűnek tartók aránya. Gazdasági ágazatok szerint a megfertőződés kockázatát a közigazgatásban, az egészségügyben és az alapszolgáltatási ágazatokban (energia, gáz, víz, szennyvíz, hulladék) dolgozók becsülik jelentősnek.
 - Egy esetleges megbetegedés esetében nagymértékben megoszlanak a vélemények arról, hogy ennek lefolyása mennyire lenne súlyos: a válaszadók 51%-a enyhe vagy közepes szintű tünetekre számít, amivel nem kerülne kórházba, 23%-a gondolja, hogy kórházi kezelésre szorulna, illetve 5% azoknak az aránya, akik nagyon súlyos, akár végzetes kimenetelű megbetegedéstől tartanak. A betegségük súlyos lefolyását inkább nők, idősek, alacsonyan iskolázottak, illetve a magas kockázati csoportba tartozók tartják valószínűbbnek.
- **A védekezést mindenki fontosnak tartja:**
 - A válaszadók 99%-a fontosnak tartja a rendkívüli védekezést a járvány idején. A legelterjedtebb védekezési formák a kérdőívben felkínáltak közül a gyakoribb, alaposabb kézmosás, az otthon tartózkodás, a személyes kapcsolatok csökkentése. Ugyanakkor a válaszadók mintegy fele gyakrabban takarít, fertőtleníti, és mintegy egyharmaduk védőfelszerelést használ, ha kimegy a házból. Hasonló az aránya azoknak, akik ebben a periódusban több vitamint szednek, mint a megszokott körülmények között.

II. Kijárási tilalom, közösségi távolságtartás

9. A kijárási szigorításokat követően melyik kijelentés jellemzi legjobban az Ön helyzetét, függetlenül az okoktól? (%)

10. A szigorításokat követően milyen gyakran jár ki a házból?

Jelentősebb eltérések háttérváltozók szerint (%).

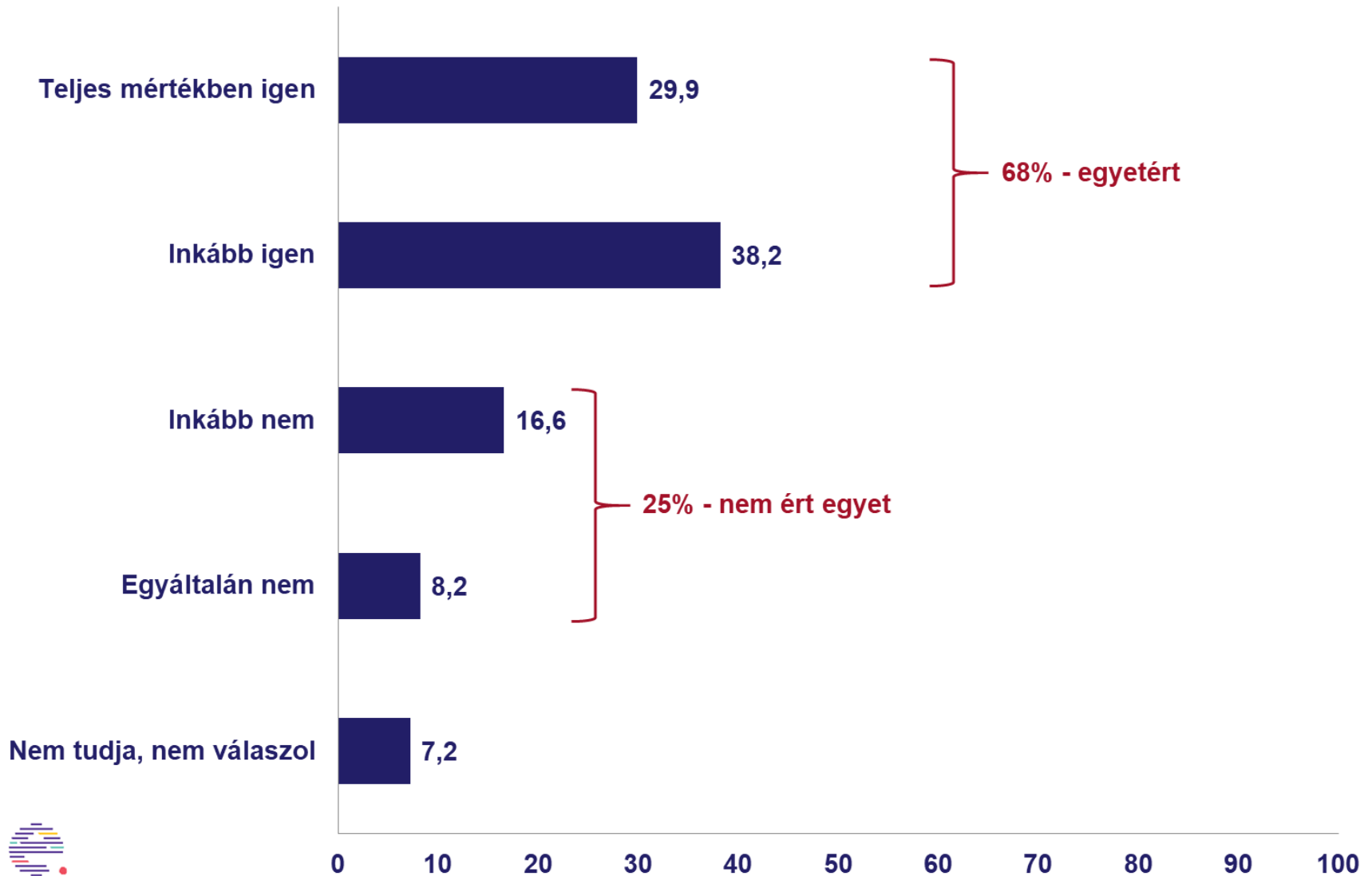
		Többet, ugyanannyit	Kevesebbet	Szinte egyáltalán	Egyáltalán nem jár ki	Elkülönítés, karantén
Település mérete	1000 lakos alatt	10,4	25,8	47,0	15,6	1,2
	1000–2500 lakos	9,2	29,4	48,4	12,0	1,0
	2500–15000 lakos	9,2	26,6	51,0	11,4	1,9
	15–100 ezer lakos	5,8	24,1	58,6	8,9	2,7
	100 ezer lakos felett	6,8	24,3	57,9	10,7	0,3
Nem	Férfi	10,7	31,3	48,3	7,9	1,7
	Nő	5,7	21,1	57,0	15,1	1,0
Korcsoport	18–34 év	6,4	22,8	58,7	9,3	2,8
	35–49 év	11,5	33,3	49,7	4,6	0,9
	50–64 év	10,3	31,4	50,0	7,1	1,1
	65–80 év	2,2	11,0	52,3	34,1	0,5
Iskolai végzettség	Alapfok	6,9	22,0	51,5	17,1	2,4
	Szakiskola	12,5	28,3	49,5	8,5	1,2
	Középfok	8,3	29,1	52,5	9,3	0,8
	Felsőfok	4,2	23,5	61,8	9,8	0,8
Aktivitás	Vállalkozó, alkalmazó	16,0	41,8	38,6	3,2	0,5
	Önfoglalkoztató	15,9	31,1	47,6	5,2	0,2
	Alkalmazott, vezető, szellemi munkát végző	5,0	25,1	62,6	7,0	0,4
	Alkalmazott, technikus, hivatalnok	9,5	34,4	50,7	4,0	1,4
	Alkalmazott, kereskedelem, szolgáltatás	11,6	33,5	50,5	4,0	0,5
	Alkalmazott, szakmunkás	10,1	38,8	44,6	2,7	3,8
	Alkalmazott, szakképzetlen, egyszerű foglalkozás	10,0	29,3	57,5	2,0	1,3
	Mezőgazdaságban dolgozó	30,2	32,8	28,2	1,8	6,9
	Nyugdíjas	3,0	14,2	55,7	26,5	0,5
	Tanuló vagy egyetemista	2,4	11,5	68,1	16,6	1,5
	Egyéb inaktív (háztartásbeli, GYES, munkanélküli)	7,1	21,7	55,3	14,6	1,2
Kockázati csoport	Nagyon alacsony	8,9	28,3	53,9	7,0	1,9
	Alacsony	8,5	26,9	52,0	11,9	0,8
	Közepesen magas	6,6	21,3	52,8	17,5	1,7
	Nagyon magas	2,1	14,8	46,3	36,9	0,0
Összes válaszadó		8,2	26,1	52,8	11,6	1,4

11. Mi okozza a három legnagyobb problémát Önnek, Önöknek a jelenlegi helyzetben? (%)

Három lehetséges válasz, az összeg nem adja ki a 100%-ot.

12. Milyen mértékben ért egyet a kormány koronavírus-járvánnyal kapcsolatos intézkedéseivel? (%)

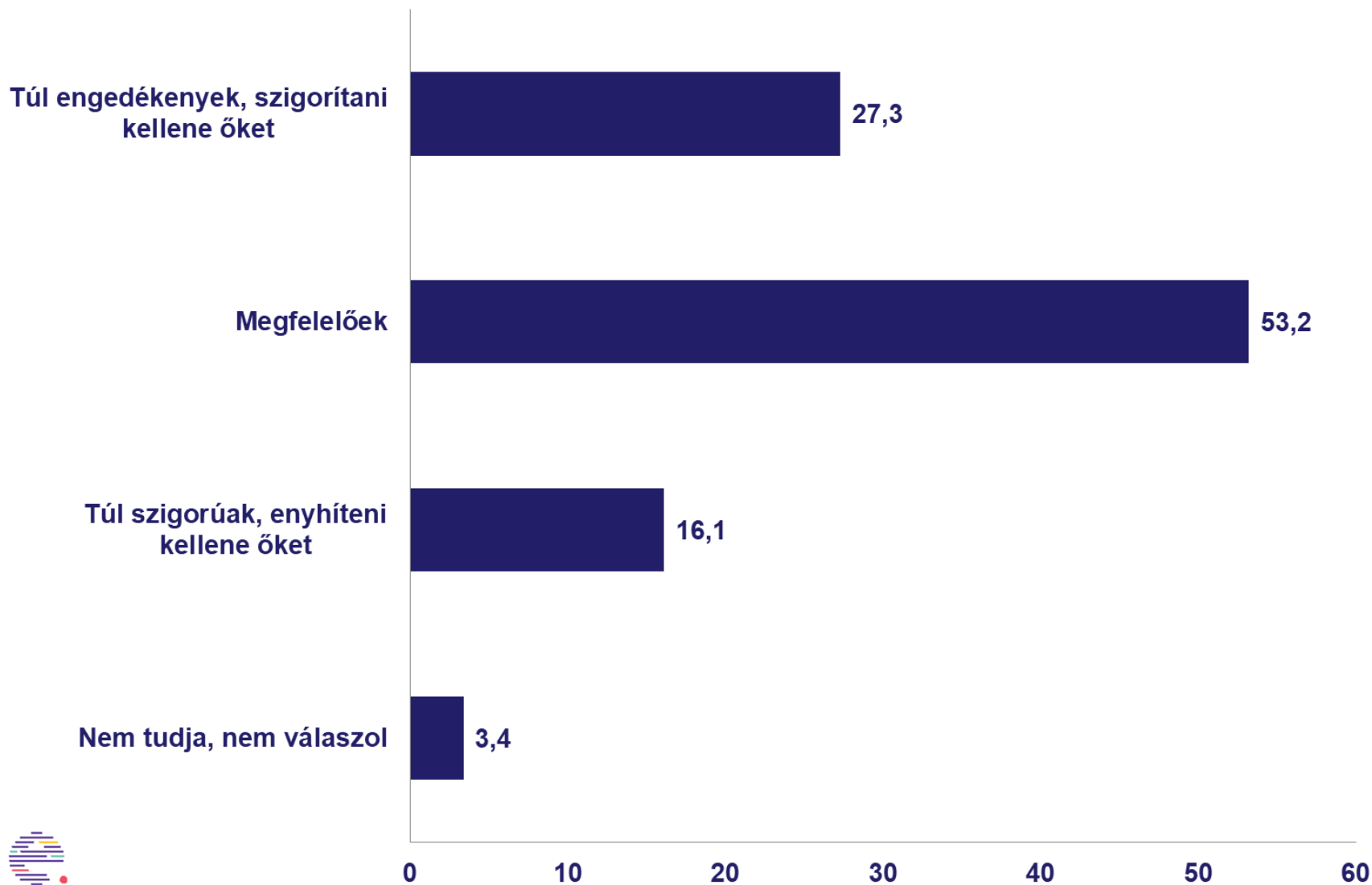

13. Milyen mértékben ért egyet a kormány koronavírus-járvánnyal kapcsolatos intézkedéseivel?

Jelentősebb eltérések háttérváltozók szerint (%).

		Egyetért	Nem ért egyet	NT, NV
Régió	Székelyföld	64,3	28,8	6,9
	Közép-Erdély	68,9	22,7	8,4
	Partium	69,6	23,8	6,6
	Szórvány	72,1	21,0	6,9
Nem	Férfi	68,9	27,5	3,6
	Nő	67,3	22,2	10,5
Korcsoport	18–34 év	68,7	27,0	4,3
	35–49 év	64,8	27,9	7,3
	50–64 év	67,4	23,8	8,8
	65–80 év	73,7	17,4	8,9
Iskolai végzettség	Alapfok	66,2	23,2	10,6
	Szakiskola	67,1	26,7	6,2
	Középfok	67,6	26,1	6,3
	Felsőfok	75,6	21,8	2,6
Aktivitás	Vállalkozó, alkalmazó	56,3	33,8	9,9
	Önfoglalkoztató	56,2	40,2	3,6
	Alkalmazott, vezető, szellemi munkát végző	80,6	17,3	2,1
	Alkalmazott, technikus, hivatalnok	70,4	25,0	4,6
	Alkalmazott, kereskedelem, szolgáltatás	62,0	31,2	6,8
	Alkalmazott, szakmunkás	63,5	30,6	5,9
	Alkalmazott, szakképzetlen, egyszerű foglalkozás	79,8	13,8	6,4
	Mezőgazdaságban dolgozó	64,0	24,4	11,6
	Nyugdíjas	70,3	19,7	10,0
	Tanuló vagy egyetemista	74,1	23,7	2,2
	Egyéb inaktív (háztartásbeli, GYES, munkanélküli)	61,5	28,3	10,2
Kockázati csoport	Nagyon alacsony	65,9	28,0	6,1
	Alacsony	74,8	20,5	4,7
	Közepesen magas	67,5	21,6	10,9
	Nagyon magas	69,8	20,6	9,6
Összes válaszadó		68,1	24,8	7,1

14. Ön szerint a kijárási korlátozások túl szigorúak vagy túl engedékenyek? (%)

15. A kijárási korlátozások túl szigorúak vagy túl engedékenyek?

Jelentősebb eltérések háttérváltozók szerint (%).

		Túl szigorúak	Megfelelőek	Túl engedékenyek	NT, NV
Régió	Székelyföld	19,0	57,2	20,6	3,1
	Közép-Erdély	11,4	56,0	28,7	3,9
	Partium	15,4	48,2	32,8	3,5
	Szórvány	18,3	49,0	30,0	2,7
Korcsoport	18–34 év	20,6	46,3	30,3	2,8
	35–49 év	14,6	52,4	29,1	3,9
	50–64 év	14,1	55,1	28,0	2,8
	65–80 év	14,2	63,0	18,6	4,3
Iskolai végzettség	Alapfok	18,6	57,1	20,2	4,2
	Szakiskola	21,3	51,3	23,8	3,5
	Középfok	13,4	51,3	32,0	3,3
	Felsőfok	9,0	52,7	36,9	1,4
Aktivitás	Vállalkozó, alkalmazó	24,9	45,9	23,6	5,6
	Önfoglalkoztató	26,2	51,2	18,2	4,4
	Alkalmazott, vezető, szellemi munkát végző	6,2	52,7	40,1	1,0
	Alkalmazott, technikus, hivatalnok	8,0	48,1	41,2	2,7
	Alkalmazott, kereskedelem, szolgáltatás	13,2	49,0	34,0	3,8
	Alkalmazott, szakmunkás	18,4	49,3	30,0	2,2
	Alkalmazott, szakképzetlen, egyszerű foglalkozás	14,9	61,5	22,5	1,1
	Mezőgazdaságban dolgozó	15,0	61,2	13,8	9,9
	Nyugdíjas	14,4	59,2	22,4	4,1
	Tanuló vagy egyetemista	17,5	50,3	30,7	1,6
	Egyéb inaktív (háztartásbeli, GYES, munkanélküli)	23,3	49,4	22,8	4,4
	Összes válaszadó	16,1	53,2	27,3	3,4

Összegzés (II.)

- **A válaszadók kétharmada szinte egyáltalán nem hagyja el a lakását:**
 - A válaszadóink abszolút többsége (53%-a) csak a legszükségesebb dolgok miatt hagyja el otthonát, további 13%-uk egyáltalán nem jár ki a házból (többségében saját elhatározásból, de vannak akik karantén miatt). Csupán 8% azok aránya, akik nagyjából ugyanannyit járnak ki a házból, mint a szigorítások előtt.
 - A kijárási szigorításokhoz a leginkább alkalmazkodók egyrészt idősek, nyugdíjasok, magas kockázati csoportba tartozók, másrészt ide tartoznak az egyetemisták és a tanulók, harmadrészt pedig a felsőfokú végzettséggel rendelkező, szellemi munkát végző aktívak. Azon rétegek is jól körülhatárolhatók, akik továbbra is a megszokott módon végzik tevékenységüket: az alapszolgáltatási ágazatokban, a mezőgazdaságban és a közigazgatásban dolgozók, a vállalkozók, önfoglalkoztatók számottevő része.
- **A legnagyobb problémák az új helyzetben pénzügyi és lélektani jellegűek:**
 - A jelenlegi helyzet két fő problémája (27–28%-os említési aránnyal) a háztartások bevételeinek csökkenése, illetve a bezártság érzése, az ebből adódó szorongás, aggodalom. Jelentős azok aránya is (20% körüli), akiknek a megszokott inténznivalók, illetve a bevásárlás megnehezedése, avagy a megváltozott munkakörülményekhez való alkalmazkodás jelent problémát. Az egyedüllétet, a társas kapcsolatok hiányát a válaszadók 18, a hasznos időtöltés hiányát 16% említette. A lélektani jellegű problémák legalább egyikét (bezártság érzése, egyedüllét, hasznos időtöltés hiánya, családon belüli feszültségek) a válaszadók mintegy fele, 49,8%-a említette.
- **A kormány intézkedéseivel a többség egyetért, sokan további szigorításokat is jónak látnának:**
 - A kormány koronavírus-járvánnyal kapcsolatos intézkedéseit a válaszadók 68%-a helyesli. Az egyetértők felülreprezentáltak a szóránymegyékben, az idősebb életkorúak és a magasán kvalifikáltak körében. A bírálók inkább székelyföldiek, inkább férfiak, inkább fiatalok. Az intézkedésekkel legkevésbé az önfoglalkoztatók és a vállalkozók értenek egyet, viszont körükben is azok vannak többségben, akik helyeslik a döntéseket.
 - A megkérdezettek abszolút többsége (53%-a) megfelelőnek tarja a kijárást korlátozó intézkedések szintjét, 27%-uk további szigorításokat, 16%-uk pedig a megkötések enyhítését látná jónak. A jelenlegi intézkedések szigorítását a Partiumban élők, a magasán iskolázottak, illetve a bérből élők látnák nagyobb arányban indokoltnak. Az enyhítés mellett a székelyföldiek, az alacsonyabban iskolázottak, a vállalkozók és az önfoglalkoztatók voksolnak átlagon felüli arányban.

Módszertan

- A felmérés **2020. április 1–10.** között zajlott. Ebben a periódusban Romániában 2738-ról 5990-re, Erdélyben valamivel nagyobb arányban, 768-ról 1961-re nőtt a bizonyítottan koronavírussal fertőzött esetek száma.
- Különleges helyzetben különleges módszertanhoz folyamodtunk. A kutatás alapvetően az interneten zajlott, arra kértük az Erdélyben élő, magyar etnikumú, felnőtt korú lakosságot, hogy válaszoljanak egy rövid, 10–15 perces **online kérdőívre**. A felmérést az erdélyi magyar nyelvű médiában és közösségi oldalakon népszerűsítettük. Online kérdőívünket 7095-en töltötték ki.
- Április 4-én párhuzamosan **telefonos adatfelvételt** is indítottunk az interneten kisebb arányban válaszoló populáció (falusiak, alacsonyan képzettek, férfiak, szórványban élők) megkérdezésére. Telefonon további 355 személyt sikerült lekérdezni.
- A **7450 esetet** tartalmazó adatbázist régió (Székelyföld, Közép-Erdély, Partium és szórvány), településtípus (város, falu), nem (férfi, nő), korcsoport (18–34 év, 35–49 év, 50–64 év, 65–80 év), illetve befejezett iskolai végzettség (alapfok, szakiskola, középfok, felsőfok) szerint **súlyoztuk**, annak érdekében, hogy a populációnak megfelelő népességarányokat nyerjünk.
- **A populációt szűkítettük**, egyrészt a legalább általános iskolai (nyolc osztályos) végzettséggel rendelkezőket, másrészt a legtöbb 80 éveseket vettük csak figyelembe. Ennek következtében a 2011-es erdélyi magyar nagykorú lakosság 89 százalékához igazítottuk a felmérés adatait. A kérdőívünkre válaszoló idősebb korúakat (26 személy), illetve elemi iskolával rendelkezőket (7 személy) is figyelembe vettük, a hozzájuk legközelebb álló rétegekbe soroltuk.
- A módszertani közelítések ellenére **a felmérés nem tekinthető reprezentatívnak**. Mindamellett úgy véljük, hogy az eredmények egy jó becslésnek tekinthetők a nagyrészt internethasználó, legalább általános iskolai végzettséggel rendelkező 18–80 éves erdélyi magyar populációra.

16. Az alapváltozók megoszlása a populációban és a felmérésben (%)

		Népszámlálás 2011 *	A koronavírus Erdélyben felmérés, 2020 **
Régió	Székelyföld (HR, CV)	32,5	33,2
	Közép-Erdély (CJ, MS)	25,1	24,4
	Partium (BH, SM, SJ)	25,1	27,7
	Szórvány	17,4	14,7
Település- típus	Város	54,7	54,7
	Falu	45,3	45,3
Nem	Férfi	49,0	49,0
	Nő	51,0	51,0
Korcsoport	18–34 év	27,7	27,7
	35–49 év	28,3	28,3
	50–64 év	27,0	27,0
	65–80 év	17,0	17,0
Iskolai végzettség	Alapfok	31,7	30,4
	Szakiskola	19,3	20,6
	Középfok	36,7	36,4
	Felsőfok	12,3	12,5
Összesen		100,0	100,0

* a legalább általános iskolai végzettséggel rendelkező, 18–80 éves erdélyi magyarok

** súlyozott adatállomány

Köszönjük!

- Kutatásunk társadalmi, közhasznú céllal készült. Ezúton is szeretnénk megköszönni mindenkinek, aki segített a felmérés megvalósításában:
 - a 7450 válaszadó személynek
 - vizuális elemek biztosítása: Idea Plus (Könczey Elemér, Bogyor Tas)
 - tárhely, szerverkapacitás: Labs.ro (Simon Attila)
 - kérdőív programozása, technikai megoldások: Kovács Csongor
 - népszerűsítés, marketing: Székely Panna, Tamás Ágnes
 - a telefonos kérdezést biztosító csapat: Fazakas Annamária, Vajas Katalin, Ihos Mária, Pótor-Pápai Andrea, Pótor-Pápai Ádám, Kádár Mária
- **Médiapartnerek:** aradihirek.ro, Erdély TV, erdely.ma, Hargita Népe, Háromszék, Kolozsvári Rádió, korona.rmdsz.ro, Marosvásárhelyi Rádió, maszol.ro, nagybanya.ro, Nyugati Jelen, Szabadság, Szatmári Friss Újság, Székely Hírmondó, transindex.ro

Közzététel: 2020. április 16.

További információ: Barna Gergő (barna.gergo@erdelystat.ro).